మహాభారతం

(తేట తెలుగు భాషలో)

సంస్కృత మూలం.
భగవాన్ వ్యాస మహర్షి.

తెలుగు మూలం:

శ్రీ నన్నయభట్టారకుడు

శ్రీ తిక్కన సోమయాజి

శ్రీ ఎర్రాప్రగడ.

(కవిత్రయం).

మహా భారతం

ఆది పర్వము.

(చతుర్థా శ్వాసము)

ఆ కథకుడైన ఉగ్రశ్రవసుడు శౌనకాది మహా మునులను చూచి ఇలా చెప్ప సాగాడు.

యయాతి తన కొడుకు అయిన పూరుడికి పట్టాభిషేకం చేసిన తరువాత, పూరుడు జనరంజకంగా రాజ్య పాలన సాగిస్తున్నాడు.

పూరుడి కొడుకు జనమేజయుడు. జనమేజయుని కొడుకు ప్రాచిన్వంతుడు. ప్రాచిన్వంతుని కుమారుడు సంయాతి. సంయాతి కొడుకు అహం యాతి. అహం యాతి కొడుకు సార్వభౌముడు. సార్వభౌముని కొడుకు జయత్సేనుడు. జయత్సేనుడి కొడుకు అవాచీనుడు. అవాచీనుడి కొడుకు అరిహుడు. అరిహుని కొడుకు మహాభౌముడు. మహాభౌముని కొడుకు యుతానీకుడు. యుతనీకుని కొడుకు అక్రోధనుడు. అక్రోధనుని కొడుకు దేవాతిథి. దేవాతిథి కొడుకు రుచీకుడు.

రుచీకుని కొడుకు రుక్షుడు. రుక్షుని కొడుకు మతినారుడు.

ఆ మతినారుడు సరస్వతీనదీ తీరమున పన్నెండు సంవత్సరములు సత్రయాగము చేశాడు. సరస్వతీ నది అతనిని తన భర్తగా చేసుకున్నది. వారికి త్రసుడు అనే పేరుడు పుట్టాడు. త్రసుని కొడుకు ఇలినుడు. ఇలినుడి కొడుకు దుష్యంతుడు.

దుష్యంతుడు చిన్నప్పటినుండి అడవులలో తిరుగుతూ సింహాలను, పులులను వెంటాడి పట్టుకుంటూ ఆడుకుంటూ ఉండేవాడు. దుష్యంతుని రాజ్య పాలనలో ప్రజలు ధర్మ మార్గం అవలంబిస్తూ ప్రశాంతం గా జీవిస్తున్నారు.

ఒక రోజు దుష్యంతుడు వేటకు వెళ్లాడు. అలా వేటాడుతూ దుష్యంతుడు ఒక తపోవనానికి చేరుకున్నాడు. అది కణ్వాశ్రమము. కణ్వ మహాఋషి తపస్సు చేసుకొనే ఆశ్రమము. ఆ ఆశ్రమములో బద్ధ శత్రువులైన సింహాలు ఏనుగులు, ఎలుకలు పిల్లులు, చెట్టపట్టాలు వేసుకొని సహజీవనం చేస్తుంటాయి.

దుష్యంతుడు తన మంత్రులతో "నేను ఒంటరిగా వెళ్లి కణ్వ మహామునిని దర్శించి వస్తాను. మీరు ఇక్కడే ఉండండి" అని చెప్పి ఒంటరిగా పాదచారి అయి కణ్వాశ్రమానికి వెళ్లాడు.

కణ్వాశ్రమ సమీపంలో ఒక అందమైన కన్య శకుంతల అనే పేరు కల దానిని దుష్యంతుడు చూచాడు. శకుంతల కూడా అతిలోక సుందరుడైన దుష్యంతుని చూచింది. అతనిని సాదరంగా ఆహ్వానించింది. ఉచిత రీతిన సత్కరించింది.

దుష్యంతుడు ఆ కన్యను చూచి "నా పేరు దుష్యంతుడు. ఈ దేశాన్ని ఏలే చక్రవర్తిని. వేట నిమిత్తము ఈ అడవికి వచ్చాను. కణ్వ మహాఋషిని దర్శించుకుందామని ఇక్కడకు వచ్చాను" అన్నాడు.

"వారు ఇప్పుడే పండ్లు తెచ్చుటకు వెళ్లారు. ఇప్పుడే వస్తారు" అని చెప్పింది శకుంతల.

"బాలా నీ తలితండ్రులెవరు? ఇక్కడ ఎందుకు ఉన్నావు?" అని అడిగాడు దుష్యంతుడు.

"ప్రభూ, నేను కణ్వ మహాఋషికుమార్తెను" అని బదులు చెప్పింది.

దుష్యంతునికి అనుమానం వచ్చింది. "ఈమే ముని కన్యక ఐతే నా మనసు ఈమె మీదికి ఎందుకు లగ్నం అయింది. కణ్వముని ఆజన్మబ్రహ్మచారి. మరి ఆయనకు కూతురు ఎలా వచ్చింది." అని మనసులో అనుకొని శకుంతల పుట్టుక గురించి తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు దుష్యంతుడు.

"శకుంతలా, సన్యాసాశ్రమాన్ని పాటిస్తున్న కణ్వ మహామునికి నీవు కూతురు ఎలా అయినావు" అని అడిగాడు.

" మహారాజా, నాకునూ తెలియదు. ఒక రోజు ఒక మునీశ్వరుడు నా తండ్రి గారైన కణ్వ మహా మునిని నాపుట్టు పూర్వోత్తరాల గురించి అడిగాడు. నా తండ్రి ఆ మునీశ్వరునికి చెప్పినది నేను విన్నాను. అది మీకు చెపుతాను వినండి.

ఒక సారి రాజర్షి అయిన విశ్వామిత్రుడు తపస్సు

చేస్తున్నాడు. ఆ తపస్సుకు ఇంద్రుడు భయపడ్డాడు. విశ్వామిత్రుని తపస్సు భగ్నం చెయ్యాలి అని అనుకున్నాడు. వెంటనే మేనక అనే ఒక అప్సరసను పిలిచాడు.

"మేనకా, నీవు ఎలాగైనా విశ్వామిత్రుని వద్దకు వెళ్లి ఆయన తపస్సు భగ్నం చెయ్యాలి" అని చెప్పాడు.

మేనక భయపడింది. "దేవేంద్రా, విశ్వామిత్రుని వద్దకు పోవడానికే నువ్వు మొదలుకొని అందరూ దేవతలు భయపడుతుంటారు. మరి నన్ను ఆయన వద్దకు పోయి ఆయన తపస్సుభగ్నం చెయ్యి అని అడగడం తగునా చెప్పండి. కాని నా శక్తి కొలది ప్రయత్నించి ఆయన మనసును మారుస్తాను" అని చెప్పి మేనక విశ్వామిత్రుని వద్దకు వెళ్లింది. ఘోరమైన తపస్సు చేస్తున్న విశ్వామిత్రుని చూచింది. ఆయనకు నమస్కారం చేసింది. తన చెలికత్తెలతో, ఆయన దృష్టిలో పడేవిధంగా పూలు కోస్తూ అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఉంది.

విశ్వామిత్రుడు మేనకను చూచాడు. ఆయన మనస్సు చలించింది. మేనక మీద మనసు పడ్డాడు.

తపస్సు కట్టిపెట్టాడు. మేనకతో కామ సుఖాలు అనుభవించ సాగాడు. వారిద్దరికి ఒక ఆడ శిశువు జన్మించింది. వచ్చిన పని అయి పోయినది కాబట్టి మేనక దేవలోకానికి వెళ్లి పోయింది. విశ్వామిత్రుడు తిరిగి తపస్సు చెయ్యడానికి తపోవనానికి వెళ్లాడు.

ఆ పసి బిడ్డ మాత్రం ఏడుస్తూ ఆ ఇసుక తిన్నెల మీద ఉండి పోయింది. అక్కడ ఉన్న పక్షులు తమ రెక్కలను అడ్డంగా పెట్టి నీడ కల్పిస్తూ ఆ బిడ్డను కాపాడాయి. అప్పుడు నా తండ్రి కణ్వ మహాఋషి తన శిష్యులతో అక్కడకు వెళ్లారట. నదీ తీరంలో ఒక ఇసుక తిన్నె మీద, పక్షులచేత రక్షింపబడుతున్న ఆ ఆడ బిడ్డను చూచారట. ఆ బిడ్డను తీసుకొని ఆశ్రమానికి వచ్చారట. ఆ ఆడ శిశువును నేనే. శకుంత ములతో రక్షింబడిన ది కాబట్టి నాకు శకుంతల అని నామకరణం చేసారు. అప్పటి నుండి నన్ను తన కన్న కూతురి లాగా పెంచుతున్నారు. నేను వారిని నా తండ్రి లాగా ఆదరి స్తున్నాను" అని చెప్పింది శకుంతల.

శకుంతల తాను విశ్వామిత్రుని కూతురు అని చెప్పగానే దుష్యంతునకు ఆమె మీద మనసు కలిగిం ది.

విశ్వామిత్రుడు క్షత్రియుడు. కాబట్టి శకుంతల క్షత్రియ కన్య.

దుష్యంతుడు శకుంతలను చూచి "ఓ కోమలీ, నీవు అతిలోక సౌందర్యవతివి. నీవు ఈ నార చీరలు కట్టుకొని ఆశ్రమ వాసం చెయ్య తగవు. నీవు అందమైన రాజ సౌధములలో, రాజ్య సంపదలను అనుభవింప వలసిన దానవు. నాకు నీ మీద ప్రేమ కలిగింది. నిన్ను ఎనిమిది రకాలైన వివాహ విధులలో ఒకటైన గాంధర్వ విధిప్రకారం వివాహం చేసుకుంటాను." అని అన్నాడు దుష్యంతుడు.

{వివాహ విధులు ఎనిమిది రకాలు, అవి (1)బ్రాహ్మము (2)దైవము (3) ఆర్షము (4)గాంధర్వము (5)ఆసురము (6)రాక్షసము (7)ప్రాజపత్యము (8)పైశాచము}

"మహారాజా, నా తండ్రి కణ్వుల వారి ఆశ్రమములో లేరు. వారు వచ్చి కన్యాదానము చేసిన నన్ను మీరు స్వీకరింపవచ్చును" అని చెప్పింది.

"కోమలీ, గాంధర్వమునకు పెద్దల అనుమతితోనూ, మంత్ర తంత్రములతో పని లేదు. అత్యంత రహస్యంగా జరిగేదే గాంధర్వము." అని ఆమెకు చెప్పి ఒప్పించాడు.

"దుష్యంత మహారాజా, నేను నిన్ను వివాహమాడిన, మన ఇరువురకు పుట్టబోయే పుత్రుని నీ సువిశాల సామ్రాజ్యానికి మహా రాజును చెయ్యడానికి తమరు అంగీకరించిన, నేను ఈ వివాహమునకు ఒప్పుకొనెదను" అని శకుంతల చెప్పింది.

దానికి దుష్యంతుడు సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు. శకుంతలా దుష్యంతులకు గాంధర్వ విధిన వివాహం జరిగింది. దుష్యంతుడు ఆమెతో కామ సుఖాలను అనుభవించాడు.

"శకుంతలా, నేను వెళ్లి నిన్ను సగౌరవంగా రాజధానికి తీసుకురావడానికి నా మంత్రులను పంపిస్తాను" అని శకుంతలను ఒప్పించి దుష్యంతుడు వెళ్లిపోయాడు.

ఈ విషయమంతా తెలిస్తే తన తండ్రి కణ్వుడు కోపగిస్తాడేమో అని శకుంతల భయపడుతూ ఉంది.

కణ్వ మహా ముని ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. శకుంతలలో కనపడుతున్న నును సిగ్గు, హావ భావాలు చిత్రంగా కనపడ్డాయి. తన దివ్య దృష్టితో చూచి జరిగిందంతా తెలుసుకున్నాడు.

శకుంతలను చూచి "అమ్మా, గాంధర్వ వివాహము శాస్త్ర సమ్మతమే. నీకుతగిన భర్తనే ఎన్నుకున్నావు. గర్భాదానం కూడాజరిగింది. నీకు పుట్టబోయే పుత్రుడు ఈ సువిశాల భరత సామ్రాజ్యానికి చక్రవర్తి అవుతాడు." అని దీవించి "అమ్మా శకుంతలా, నీవు కోరిన వరం ఇస్తాను కోరుకో అమ్మా" అన్నాడు.

శకుంతల తండ్రికి నమస్కరించి "తండ్రీ, నా మనసు ఎప్పుడూ ధర్మం తప్పకుండా ఉండాలి. నాకు పుట్టబోయే కొడుకు దీర్ఘ ఆయువు, ఆరోగ్యం, ఐశ్వర్యం కలిగి ఉండాలి. మహాబలవంతుడై ఉండాలి. మంచి యశోవంతుడు కావాలి" అని అడిగింది

ఆమె కోరినట్టుగా ఆమెకు వరాన్ని ప్రసాదించాడు కణ్వుడు. ఆమెకు చక్రవర్తి లక్షణాలతో భరతుడు జన్మించాడు.

భరతుడు మహాబలవంతుడు. చిన్నప్పుడే, అడవిలో ఉండే పులులను సింహాలను, ఏనుగులను పట్టి తెచ్చి చెట్లకు కట్టేసేవాడు. ఏనుగుల పైన స్వారీ చేసేవాడు. అతని చేష్టలను చూచి ఆశ్రమంలో ఉన్న మునులు అతనికి "సర్వదమనుడు" అనిపేరుపెట్టారు.

ఒక రోజు కణ్వ మహాముని శకుంతలను చూచి "అమ్మా శకుంతలా, ఆడ పిల్ల పుట్టిన ఇంట్లో ఎక్కువ రోజులు ఉండటం క్షేమం కాదు. ఉచితంకాదు. పెండ్లి అయిన ఆడపిల్ల భర్త దగ్గర ఉండటమే ధర్మం. కాబట్టి నీవు నీ భర్త అయిన దుష్యంతుని వద్దకు వెళ్లు" అని చెప్పి తన శిష్యులను తోడు ఇచ్చి శకుంతలను దుష్యంత మహారాజు వద్దకు పంపాడు. శకుంతల తన కుమారునితో, శిష్యులతో దుష్యంతుని వద్దకు వెళ్లింది.

కాని దుష్యంతుడు ఆమెను గుర్తించ లేదు. ఆశ్రమంలో తన పట్ల చూపిన వలపు, ఆదరణ, ఆసక్తి

అతనిలో కనిపించలేదు. శకుంతలకు అనుమానం కలిగింది.

"దుష్యంతుడు నిజంగా తనను గుర్తించలేదా. లేక తెలిసి తెలియనట్టు ఉన్నాడా. లేదా రాజ్య కార్యాల లోపడి తనను మరిచిపోయాడా. లేక తనను పెండ్లి చేసుకున్న నాడు చెప్పిన మాటలు మరిచి తనను వదిలి వేసాడా. ఎవరన్నా దేనినన్న మరిచి పోతే తిరిగి జ్ఞాపకం చెయ్యవచ్చును. అసలు తెలియనపుడు, తెలియ చెప్ప వచ్చును. కాని ఇలాగా తెలిసి కూడా తెలియనట్టు నటించే వారికి చెప్పడం బ్రహ్మతరం కాదు. అయినా ఇంత దూరం వచ్చి, తిరిగి ఆశ్రమానికి తిరిగి వెళ్లి పోవడం మంచిది కాదు. ఆ రోజు జరిగినది అంతా చెప్పి, ఈ కుమారుని చూపిస్తాను" అని మనసులో నిశ్చయించుకుంది శకుంతల.

"ఓ రాజా, ఆ రోజు నువ్వు వేటకు అడవికి వచ్చావు. నా తండ్రి కణ్వ మహాముని ని దర్శించుకోడానికి మా ఆశ్రమానికి వచ్చావు. నన్ను చూచావు. మోహించావు. నన్ను గాంధర్వ విధిని వివాహమాడావు. నాకు పుట్టబోయే కుమారు ని రాజును చేస్తాను అన్నావు.

ఇడు గోనీకు మారుడు" అని తన కుమారుడు భరతుని చూపించింది.

ఇది అంతా చూచాడు దుష్యంతుడు. అతనికి అంతా తెలుసు. కాని ఏమీ తెలియని వాని వలె "నీవు ఎవ్వరవో నాకు తెలియదు.నేను నిన్ను ఎప్పుడూ చూడలేదు. నీవు ఎక్కడ నుండి వచ్చావో అక్కడకు పో" అని అన్నాడు.

శకుంతలకు దుఃఖం పొర్లుకు వచ్చింది.

"మహా రాజా, అన్నియు తెలిసీ, ఏమీ తెలియని వాని వలే ఎందుకు మాట్లాడతావు. ఆ రోజు జరిగిన మన వివాహానికి సాక్షులు ఎవ్వరూ లేరని ఇలా అబద్ధాలు ఆడ వచ్చునా! ఇది మీకు తగునా! కాని మనలను, సూర్య చంద్రులు, పంచభూతాలు, మన హృదయం, యముడు, రాత్రి పగలు ఎప్పుడూ గమనిస్తూనే ఉంటాయి.

కట్టుకున్న భార్యను తిరస్కరించే వాడికి ఇహ లోక సుఖం గాని,పరలోక సుఖం గాని దక్కవు. పుత్ర సంతానాన్ని పొందాలంటే భార్య కావాలి. ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము అనే పురుషార్థాలను

సాధించడానికి, వంశాన్ని నిలపడానికీ, ఉత్తమ గతులు పొందడానికి, హృదయానికి ఆనందం కలిగించడానికి భర్తకు భార్య అవసరం. భార్యా బిడ్డలను ఆదరంతో చూచేవాడికి ఎలాంటి కష్టాలు రావు.

అదియును కాక భార్య భర్తలో అర్ధ భాగము. అందుకని భర్తకంటె భార్య ముందు చనిపోయిన, స్వర్గంలో భర్తకోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటుంది. కాని భర్త ముందు చనిపోతే, భార్య కూడా అతనితో సహగమనం చేస్తుంది. అలాంటి భార్యను అవమానించడం ధర్మం కాదు.

పురుషుడు తన భార్య శరీరంలో ప్రవేశించి, తిరిగి ఆమెకు పుత్రుడుగా జన్మిస్తాడు. కాబట్టి కొడుకులో భర్తను చూచుకుంటుంది స్త్రీ. తండ్రి కూడా, తన రూపానికి ప్రతి రూపమైన కొడుకును చూచి ఆనందిస్తాడు.

పైగా పున్నామ నరకం నుండి ఉద్ధరించే వాడు పుత్రుడు. ఒక దీపం నుండి మరొక దీపం వెలిగినట్టు, నీ శరీరం నుండి ఈ పుత్రుడు పుట్టాడు.

కాబట్టి నీ పుత్రుని కౌగలించుకొని, ఆనందించు.

నీ కొడుకు నీ వంశ కర్త అవుతాడని సరస్వతి చెప్పింది. మన వివాహం జరిగిన రోజు తమరు నాకు ఇచ్చిన మాట ను మరవడం తగునా. మనకు పుట్టిన ఈ కుమారుని నిరాకరించడం తగునా.

ఈ లోకంలో సత్యం పలకడంకన్నా మంచి పని మరొకటిలేదు. వెయ్యి అశ్వమేధ యాగాలు చేసిన ఫలం, ఒక సత్య వాక్యంతో సమానము. ఎన్ని తీర్థాలు సేవించినా, వేదాలు అన్ని చదివినా, అవి సత్యం చెప్పడంతో సాటి రావు. నేను అప్సరస అయిన మేనకకు, రాజర్షి అయిన విశ్వామిత్రునికి పుట్టిన దానను.ధర్మం తప్పి నేను అసత్యం పలుకను. కాబట్టి, తమరు నాకు కణ్వాశ్రమములో చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు తెచ్చుకొని, నన్ను, మన కుమారుని స్వీకరింపుడు." అని పలికింది శకుంతల.

కాని దుష్యంతుడు అంగీకరింపలేదు.

"నేను మహారాజును. నువ్వు సామాన్య రుషి

కన్యవు. నేను నిన్ను ఎప్పుడూ చూడలేదు. ఆడు వారు అబద్ధాలు ఆడుదురు అనే మాట సార్ధకం చేస్తున్నావు. ఎత్తుగా,బలంగా కనపడుతున్న ఇతడిని నా కొడుకు అని చెపుతున్నావా. ఇలాంటి అబద్ధాలను నేను అంగీకరించను. నీవు నీ ఆశ్రమానికి తిరిగి పొమ్ము" అని తిరస్కరించాడు దుష్యంతుడు.

"మహా రాజా, నాకు ఈ తిరస్కారాలు కొత్త కాదు. పుట్టిన నాడే తల్లి తండ్రులచేత విడువబడ్డాను. ఇప్పుడు భర్త చేత విడువబడ్డాను. నేను నోచిన నోములు అంతే అని సరిపెట్టుకుంటాను. ఇంత కన్నా ఏమీ కాదు కదా. ఇంక నాకు ఆ భగవంతుడే దిక్కు" అంటూ కొడుకును తీసుకొని వెనక్కు తిరిగి వెళ్ల బోయింది.

అప్పుడు ఆకాశం నుండి ఒక వాక్కు వినిపించింది.

"ఓ దుష్యంత మహారాజా!. శకుంతల నిజమే చెప్పింది. ఈ శకుంతల నీ భార్య. ఈ భరతుడు నీకు శకుంతలకు పుట్టిన వాడు. వీరిని స్వీకరించుము."

ఇది విని దుష్యంతుడు లేచి సభ లో ఉన్న వారితో ఇలా అన్నాడు.

"సభా సదులారా. ఆ రోజు నేను ఈ శకుంతలను గాంధర్వ విధిని వివాహ మాడిన నాడు, నాకు ఈమెకు తప్ప వేరే ఎవరికి తెలియదు. లోక నిందకు వెరిచి ఇప్పటిదాకా ఈమె నాకు తెలియదు అని అన్నాను. కాని ఇప్పుడు ఆకాశవాణి అందరకూ నిజం తెలియ చేసింది. నేను నా భార్యా పుత్రులను స్వీకరిస్తున్నాను" అని పలికి, శకుంతలను, భరతుని సాదరంగా స్వీకరించాడు. భరతుని యువ రాజుగా చేసాడు.

కొంత కాలం రాజ్య సుఖాలు అనుభవించి, కుమారుడైన భరతునికి రాజ్యం అప్పగించింది, భార్యతో తపోవనానికి వెళ్లాడు. భరతుడు ఈ సువిశాల సామ్రాజ్యాన్ని, జనరంజకంగా పాలించాడు. భరత వంశానికి వంశ కర్త అయ్యాడు.

అటువంటి భరతునికి భుమన్యుడు జన్మించాడు. భుమన్యుడి కొడుకు సుహోత్రుడు. సుహోత్రుడి కొడుకు హస్తి. అతని పేరు మీదనే హస్తినా పురం వెలసింది. అదే

కౌరవుల రాజధాని అయింది. (నేటికీ మనకు రాజ ధాని హస్తినాపురం (Delhi)).

హస్తి కొడుకు వికుంఠనుడు. వికుంఠనుడి కొడుకు అజమీఢుడు. అజమీఢుడికి 124 మంది కుమారులు. అందులో సంవరణుడు అనే వాడు సూర్యుడి కుమార్తె అయిన తపతిని వివాహం చేసుకున్నాడు. వారికి మరొక వంశ కర్త అయిన కురు జన్మించాడు. అతని పేరు మీదనే కురు వంశం మొదలైంది. భారత యుద్ధం జరిగిన ప్రదేశం కూడా అతని పేరు మీదనే కురుక్షేత్రం అని పిలువ బడింది.

కురునకు విదూరథుడు పుట్టాడు. విదూరథుని కొడుకు అనశ్వుడు. అనశ్వుని కొడుకు పరీక్షిత్. పరీక్షిత్ కొడుకు భీమసేనుడు. భీమసేనుడి కొడుకు ప్రదీపుడు. ప్రదీపుని కొడుకు ప్రతీపుడు. ప్రతీపుని కుమారుడు శంతనుడు. శంతనుడికి గంగాదేవికి దేవవ్రతుడైన భీష్ముడు పుట్టాడు. శంతనునికి యోజన గంధి అయిన సత్యవతికి చిత్రాంగదుడు, విచిత్ర వీర్యుడు అనే ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టారు.

అప్పుడు జనమేజయుడు వైశంపాయనుని చూచి, "వైశంపాయన మహర్షీ, శంతన మహారాజుకూ, గంగా దేవికీ ఎలా కలిసింది. వారికి భీష్ముడు ఎలాపుట్టాడు. వివరించండి" అని అడిగాడు.

వైశంపాయనుడు ఇలాచెప్ప సాగాడు.

పూర్వము ఇక్ష్వాకు వంశంలో మహాభిషుడు అనే వాడు వెయ్యి అశ్వమేధ యాగాలు, నూరు రాజసూయ యాగాలు చేసి, బ్రహ్మ లోకానికి వెళ్లి అక్కడ దేవతల తోనూ, మహాఋషులతోనూ, బ్రహ్మదేవుని సేవిస్తూ ఉన్నాడు.

ఒక రోజు గంగాదేవి బ్రహ్మ సభకు వచ్చింది. అప్పుడు గాలి బలంగా వీచింది. గంగా దేవి కట్టుకున్న చీర కొంచెం పైకిలేచి గంగా దేవి తొడలు కనపడ్డాయి. దేవతలందరూ తలలు పక్కకు తిప్పుకున్నారు. కాని మహాభిషుడు ఆసక్తిగా చూస్తున్నాడు.

బ్రహ్మదేవుడు ఇది చూచాడు. కోపం వచ్చింది. "మహాభిషా, నువ్వు భూలోకమున మానవ వనితకు

జన్మించుము" అని శాపం పెట్టాడు.

తన తప్పు తెలుసుకున్నాడు మహాభిషుడు. "బ్రహ్మదేవా, భూలోకంలో ప్రతీపుడు అనే పుణ్యాత్ముడు ఉన్నాడు. కాబట్టి అతనికి కొడుకుగా జన్మిస్తాను" అని కోరుకున్నాడు. బ్రహ్మదేవుడు సరే అన్నాడు.

ఇది ఇలా ఉండగా, గాలికి చీర తొలగినపుడు , తన తొడలను చూచిన మహాభిషుని చూచి గంగాదేవి మోహించింది. అతనినే తలుచుకుంటూ భూలోకానికి వస్తుంటే, ఎనిమిది మంది వసువులు ఆమెకు ఎదురు పడ్డారు. దీనంగా ఉన్నా వారిని చూచి కారణం ఏమిటి అని ప్రశ్నించింది గంగాదేవి.

అప్పుడు ఎనిమిది మందివసువులూ గంగను చూచి "అమ్మా గంగాదేవీ. మాకు వసిష్ఠ మహాముని భూలోకంలో పుట్టమని శాపం ఇచ్చాడు. అందుకని, ఒక పుణ్యవతి గర్భంలో జన్మించవలెనని పోతున్నాము. నువ్వు ఎదురుపడ్డావు. మేము నీకు పుత్రులుగా జన్మిస్తాము. మహాభిషుడు మానవ లోకంలో ప్రతీపునకు శంతనుడై జన్మిస్తాడు. నీకూ అతనికి సంగమము

అవుతుంది. నీకూ, శంతనునికి మేము జన్మిస్తాము" అని అడిగారు.

గంగా దేవి కూడా సంతోషించింది. నా కోరికా అదే. కాబట్టి మీరు నిశ్చింతగ ఉండండి అని చెప్పింది.

"అమ్మా మాది ఒక కోరిక. మేము పుట్టిన వెంటనే గంగలో పడవేస్తూ మాకు భూలోకం నుండి ముక్తిని ప్రసాదించు. మాకు వశిష్ఠ మహర్షి కూడా అలాగే అనుమతి ఇచ్చాడు " అని చెప్పారు.

గంగా దేవి ఆలోచనలోపడింది. "మీరు చెప్పింది బాగానే ఉంది. కాని నాకు దీర్ఘాయుష్మంతుడైన ఒక్క కొడుకు కావాలి. అది ఎలాగా? అని అడిగింది.

"అమ్మా గంగాదేవి, మాలో ఎనిమిదవ వాడు ప్రభాసుడు. అతడు మా అందరి అంశలతో, దీర్ఘాయువుగా నీ కన్న కొడుకై మానవ లోకంలో ఉంటాడు" అని చెప్పారు.
గంగా దేవి, అష్ట వసువులు అలా ఒప్పందం చేసుకొని వెళ్లిపోయారు.

మానవ లోకంలో ప్రతీపుడు అనే మహా రాజు రాజ్య భోగాలను అనుభవించి, గంగా నదీతీరంలో తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఒక రోజు గంగా దేవి ప్రతీపునకు ప్రత్యక్షం అయింది. ఒక దివ్య కాంత రూపంలో అతని కుడి తొడ మీద కూర్చుంది.

ప్రతీపుడు ఆమెను చూచి ఆశ్చర్య పోయాడు. "నీవు ఎవ్వరు? నా తొడ మీద ఎందుకు కూర్చున్నావు?" అని అడిగాడు.

"ప్రతీప మహారాజా, నేను జహ్ను మహర్షి పుత్రికను. జాహ్నవిని. నీకు భార్యను అవుదామని వచ్చాను. నన్ను స్వీకరించు" అని అడిగింది.

"ఓ జాహ్నవీ, నాకు ఇప్పటికే పెళ్లి అయింది. నేను నా భార్యను తప్ప మరొక స్త్రీని మనసులో తలపను. అయినా, నీ వంటి స్త్రీ ఇలా అడగడం న్యాయమా. పైగా, ఆడు వారు భర్త ఎడమ తొడ మీద కూర్చుంటారు. పుత్రులు తండ్రి కుడి తొడ పై కూర్చుంటారు. నువ్వు నా కుడి తొడపై కూర్చున్నావు. కాబట్టి నా కొడుకును వరించి పెళ్లి చేసుకొనుము?" అని చెప్పాడు ప్రతీపుడు.

గంగాదేవి అక్కడ నుండి వెళ్లి పోయింది.

ప్రతీపునకు, అతని భార్య అయిన సునందకు, మహాభిషుడు, బ్రహ్మ వాక్కు ప్రకారం, శంతనుడు అనే పేరుతో జన్మించాడు. ప్రతీపుడు శంతనుడికి రాజ్యాన్ని అప్పగించాడు.

"కుమారా, ఒక రోజు, గంగానదీ తీరాన ఒక కన్యను చూచాను. "నువ్వు నా కొడుకుకు భార్యవు కమ్ము" అని అడిగాను. ఆమె దానికి అంగీకరించింది. నీవు ఆమెను వివాహము చేసుకొనుము. ఆమెను గురించి వివరాలు ఏమీ అడగకుండా ఆమె కోర్కె తీర్చు" అని చెప్పాడు. శంతనుడు సరే అన్నాడు.

తరువాత ప్రతీపుడు తపోవనానికి వెళ్లి పోయాడు. శంతనుడు రాజ్యం చేస్తున్నాడు. ఒక రోజు శంతనుడు వేటకు వెళ్లాడు. గంగా నదీ తీరంలో, ఒక అందమైన కన్య (గంగ)ను చూచాడు. ఆమె అందానికి ముగ్ధుడై ఆమెనే చూస్తున్నాడు. ఆమె కూడా శంతనుని అందానికి పరవశించి అతనినే చూస్తూ ఉంది.

శంతనుడు ఆమెను చూచి "నువ్వు ఎవ్వరు? ఒంటరిగా ఇక్కడ ఎందుకు ఉన్నావు?" అని అడిగాడు.

దానికి ఆమె "ఓ రాజా, నీకు నన్ను భార్యగా స్వీకరించాలి అనే కోరిక ఉంటే, నన్ను ఏమీ అడక్కు. నేను ఏమిచేసినా అడ్డు చెప్పకు. నా మనసు నొప్పించకు. అలాగైతే నేను నీకు భార్యనై నీ కోరికలు తీరుస్తాను" అని చెప్పింది.

తండ్రి చెప్పిన మాట గుర్తుకు వచ్చింది శంతనునికి. పైగా ఆమె మీద మనసు పడ్డాడు శంతనుడు. అందుకని ఆమె చెప్పిన వాటికి ఒప్పుకున్నాడు. గంగను వివాహం చేసుకున్నాడు.

గంగకు శంతనుడికి, వసువులు ఒకరి వెంట ఒకరు కుమారులుగా జన్మించారు. గంగ వారందరిని పుట్టిన వెంటనే గంగా నదిలో పడవేసింది. శంతనుడికి మనసులో బాధగా ఉన్నా అనుకున్న మాట ప్రకారం ఏమీ అనే వాడు కాదు. అలా ఏడుగురు వసువులూ పుట్టారు. చనిపోయారు.

అష్ట మ వసువు ఐన ప్రభాసుడు జన్మించాడు. ఈ సారి శంతనుడు ఊరుకోలేదు. "ఇప్పటి దాకా పుట్టిన వారందరిని గంగలో వేసావు. నాకు ఈ కొడుకు ను వదలడం ఇష్టం లేదు. నేను ఇవ్వను" అన్నాడు.

"శంతన మహారాజా, నీవు నాకు ఇచ్చిన మాట తప్పావు. నేను వెళ్లిపోతున్నాను. నేను ఎవరో తెలుసా. నేను గంగను.. అష్ట వసువులు వశిష్ట మహాముని శాపంతో మానవ లోకంలో పుట్టారు. వారు కోరిన కోరిక ప్రకారం నా గర్భంలోజన్మించారు. పుట్టగానే వారికి విముక్తి కలిగించాను. ఈ ఎనిమిదవ కొడుకు చిర కాలం జీవిస్తాడు. కీర్తి మంతుడవుతాడు" అని చెప్పింది గంగ.

"ఓ గంగా, వసువులు దేవతలు. దోషము లేనివారు కదా. వశిష్ట మహారుషి వారికి ఎందుకు శాపం ఇచ్చాడు. అందులో ఎనిమిదవ వాడు మాత్రం మానవ లోకంలో ఎక్కువ కాలం ఎందుకు జీవించాడు. వివరంగా చెప్పు" అని అడిగాడు. అప్పుడు గంగా ఇలాచెప్పింది.

"శంతన మహారాజా, వరుణుడి కుమారుడైన వశిష్టుడు అనే మహా ముని మేరు పర్వతపు గుహాలో తపస్సు చేస్తున్నాడు. వశిష్టుని ఆశ్రమంలో నందిని అనే కామధేనువు ఉంది. అది వశిష్టునికి కావలసిన వస్తువులు అన్నింటినీ ఇస్తూ వశిష్టునికి సేవచేస్తూ ఉంది.

ఒక రోజు అష్ట వసువులు వశిష్టుని ఆశ్రమానికి వచ్చారు. కామధేనువును చూచారు. దాని మహిమకు ఆశ్చర్యపోయారు. అందులో ఎనిమిదవ వసువు భార్య తన భర్తతో ఇలా అంది.

"నందిని అనే ఈ కామధేనువు పాలు తాగి రోగం, ముసలితనము లేకుండా బతుకుతారు అంటారు కదా. మరి దీని యజమాని ఎంతటి గొప్ప వాడు అయి ఉండాలి. కాబట్టి ఈ ధేనువును నా ప్రాణ స్నేహితురాలు జితవతికి కానుకగా ఇవ్వాలాని కోరికగా ఉంది." అని అడిగింది.

మిగిలిన వసువులు కూడా ఆమెకు వంత పాడారు. ఎనిమిదవ వసువు, ప్రభాసుడు, నందిని అనే ఆ హోమ ధేనువును పట్టుకొని తీసుకొని వెళ్లాడు. వశిష్ట మహా

ముని తన యోగ దృష్టి తో ఇదంతా చూచాడు. ఆయనకు కోపం వచ్చింది. "మీరందరూ మానవులై పుట్టండి" అని శాపం ఇచ్చాడు వసువులందరూ వసిష్టుని కాళ్ల మీద పడ్డారు. భూలోకంలో ఎక్కువ కాలం ఉండకుండా అనుగ్రహించమని వేడుకున్నారు.

"అలాగే జరుగుతుంది.కాని అసలు నేరం చేసిన వాడు ఈ ఎనిమిదవ వసువు అయిన ప్రభాసుడు. వాడు మాత్రం చిర కాలం మానవ లోకంలో ఉంటాడు. సంతాన హీనుడిగా బతుకుతాడు." అని అన్నాడు వసిష్టుడు. తరువాత జరిగిందంతా మీకు తెలిసిందే" అని చెప్పింది గంగాదేవి.

అష్టమ వసువు అయిన ప్రభాసునికి, దేవవ్రతుడు అని నామకరణం చేసింది. "శంతన మహారాజా, దేవ వ్రతుడుపెద్ద వాడు అయ్యేవరకు నా దగ్గరేపెరుగుతాడు" అని చెప్పి, అతనిని తీసుకొని వెళ్లి పోయింది.

ఇదంతా విని శంతనుడు ఆశ్చర్య పోయాడు. జరిగిందానికి విచారిస్తూ హస్తినాపురానికి వచ్చాడు.

కొంత కాలం తరువాత, ఒక రోజు శంతనుడు వేట నిమిత్తము గంగానదీ తీరానికి వెళ్లాడు. ఒక చోట గంగా నది ప్రవాహం ఆగి పోయినట్లు అయింది. శంతనుడు ఇది చూచి ఆశ్చర్య పోయాడు. దీనికి కారణం ఏమిటా అని ఆలోచిస్తూ గంగా నది వెంట నడుస్తున్నాడు. అక్కడ ఒక చోట ఒక బాలుడు గంగా నదికి అడ్డంగా తన బాణాలతో అడ్డు కట్ట కట్టాడు. అతనే గంగా శంతనుల కుమారుడు దేవవ్రతుడు. కాని శంతనుడు ఆ కుమారుని గుర్తించలేదు.

ఇంతలో గంగా దేవి అక్కడకు వచ్చింది. "ప్రభూ ఈ బాలుడు మీ కుమారుడు. వసిష్టుని వద్ద వేదాలు నేర్చుకున్నాడు. శుక్రుడు, బృహస్పతి వద్ద ధర్మ స్త్రాలు నేర్చుకున్నాడు. పరశురాముని తో సమానంగా ధనుర్విద్యను నేర్చుకున్నాడు. ఇంక నీకుమారుని స్వీకరించుము" అని కుమారుని శంతనునికి అప్పచెప్పి గంగ వెళ్లిపోయింది. వీరుడు, ధీరుడు, గుణవంతుడు, సకలవిద్యాపారంగతుడు అయిన కొడుకును చూచి శంతనుడు ఉప్పొంగి పోయాడు. కొడుకుతో సహా హస్తినాపురానికి వచ్చాడు. దేవవ్రతునికి యౌవ్వరాజ్య పట్టాభిషేకం చేసాడు.

ఒక రోజు శంతనుడు యమునా నదీ తీరంలో విహరిస్తున్నాడు. దూరం నుండి మంచి పరిమళం వేస్తూ ఉంది. ఆ పరిమళం వస్తున్న వైపుకు వెళ్ళగా, అక్కడ ఒక అందమైన కన్యను చూచాడు శంతనుడు. ఆమె యోజన గంధి (సత్యవతి). ఆమె ఒంటి మీదినుండి వచ్చే పరిమళాన్ని, ఆమె సౌందర్యాన్ని చూచి పరవశించి పోయాడు శంతనుడు..

"ఓ సుందరీ, నీవు ఎవరు? ఒంటరిగా ఇక్కడ ఎందుకు పడవ నడుపుతున్నావు?" అని అడిగాడు.

"ఓ రాజా, నేను దాశ రాజు కూతురిని. తండ్రి గారి ఆజ్ఞ మేరకు పడవ నడుపుతున్నాను" అని బదులు చెప్పింద సత్యవతి.

శంతనునికి ఆమెను వివాహం చేసుకొన వలెనని కోరిక కలిగింది. వెంటనే శంతనుడు దాశరాజు దగ్గరకు వెళ్లి, తన కోరిక వెల్లడించాడు.

"మహా రాజా, ఆడ పిల్ల పుట్టిన వెంటనే ఒక

వరుని చేతిలోపెట్టడం సంప్రదాయం.. నా కుమార్తెను నీ వంటి వరునికి ఇవ్వడానికి అభ్యంతరం ఏముంది. కాని, నాది ఒక కోరిక ఉన్నది" అని అన్నాడు దాశ రాజు.

" అదే మిటో చెప్పు" అని అడిగాడు శంతనుడు .

"నా కుమార్తెకు పుట్ట బోయే సంతానానికి రాజ్యాధికారం దక్కాలి" అని కోరాడు దాశరాజు.

దానికి శంతనుడు ఒప్పుకోలేదు. గాంగేయుడికి తప్ప వేరే వారికి రాజ్యం ఇవ్వడం ఇష్టం లేదు.

"వేరే ఏదైనా కోరుకో" అన్నాడు శంతనుడు.

"నాకు మరే మీ ఇష్టంలేదు" అన్నాడు దాశరాజు.

విచారంతో శంతనుడు హస్తినాపురానికి తిరిగి వచ్చాడు. అప్పటినుండి శంతనుడు రాచ కార్యాలు సరిగా చూడ్డంలేదు ఎప్పుడూ ఏదో విచారంగా ఉంటు న్నాడు. గాంగేయుడు ఇది చూచాడు.

"తండ్రీ. మీ మనోవేదనకు కారణమేమి?" అని అడిగాడు.

"గాంగేయా, ఒకే పుత్రుడు కలవాడు, అసలు సంతానం లేని వాడు సమానమే అని ధర్మ శాస్త్రాలు చెపుతున్నాయి. నీకు తోడుగా మరి కొంత మంది కొడుకులను కనాలని నాకు కోరికగా ఉంది. పైగా, నువ్వు అస్త్ర శస్త్ర విద్యలో ఆరితేరిన వాడవు.శత్రువుల పట్ల క్రూరుడవు. అత్యంత సాహసికుడవు. కాబట్టి, నీకు ప్రమాదం ఎప్పుడూ పొంచి ఉంది. నువ్వు ఎన్నాళ్ల బతుకు తావో తెలియదు. కాబట్టి, ఇంకా కొంత మంది పుత్రులు ఉంటే బాగుంటుంది" అని అన్నాడు. శంతనుడు.

తండ్రికి మరల వివాహం చేసుకొన వలెనని కోరికగా ఉంది అని గాంగేయునకు అర్థం అయింది. మంత్రులతో ఆలోచించి అసలు విషయం తెలుసు కున్నాడు. దాశరాజు దగ్గరకు వెళ్లాడు.

"దాశ రాజా, నీ కుమార్తె యోజన గంధిని నా తండ్రి శంతనునికి ఇచ్చి వివాహము చేయుము" అని

అడిగాడు.

"చాలా సంతోషం. నీవు నీ తండ్రి కొరకు కన్యను అడగడానికి వచ్చిన ధర్మాత్ముడివి. ఈ కన్య సామాన్యురాలు కాదు. ఉపరిచర వసువు వీర్యానికి జన్మించినది. ఆ ఉపరిచర వసువు ఈ కన్యను శంతన మహారాజుకే ఇమ్మని చెప్పాడు. అందుకే ఇది వరకు దేవలుడు అడిగినా ఇవ్వలేదు. కాని నాది ఒక కోరిక. నా కూతురికి పుట్టే పుత్రులు సవతి కుమారులు అవుతారు. కాబట్టి ఆ దోషం లేకుండా చెయ్యి" అని చెప్పాడు దాశరాజు.

గాంగేయునికి దాశరాజు అంతర్యం అర్ధం అయింది. వెంటనే అక్కడ ఉన్న వారినందరిని పిలిచి "ఇక్కడ చేరిన రాజులు అమాత్యులు, ప్రజలు అందరూ వినండి. నా తండ్రికి కాబోయే భార్య అయిన ఈ యోజన గంధికి పుట్టబోయే పుత్రులే ఈ రాజ్యానికి వారసులు అవుతారు. అతనే మన అందరికి ప్రభువు" అని చెప్పాడు.

కాని దాశరాజుకు ఒక సందేహం కలిగింది.

"గాంగేయా, నీవు రాజ్యాధికారాన్ని వదులుకున్నావు. కాని నీకు పుట్టబోయే పుత్రులు ఊరుకోరు కదా. వారు నీ మాటను అంగీకరిస్తారా?" అని అడిగాడు.

"దాశరాజా నాకు పుత్రులుకలిగితేనే కదా ఆ సమస్య వచ్చేది. అందుకే, నేను, ఈ రోజు నుండి బ్రహ్మచర్య వ్రతాన్ని స్వీకరించాను. ఆజన్మాంతం బ్రహ్మచారిగనే ఉంటాను. నీ కూతురిని నా తండ్రికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడానికి అభ్యంతరంలేదుగా" అని అన్నాడు గాంగేయుడు.

గాంగేయుడు చేసిన ఈ భీషణమైన ప్రతిజ్ఞ "భీష్మ ప్రతిజ్ఞ" గా చరిత్రలోనిలిచ్చిపోయింది. దేవతలు పూల వాన కురిపించారు. ఆ రోజునుండి గాంగేయుడు "భీష్ముడు" గా ప్రసిద్ధి చెందాడు.

దాశరాజు వెంటనే తన కూతురు యోజన గంధి (సత్యవతి) ని శంతనునికి ఇచ్చి వివాహం జరిపించాడు. తన కుమారుడైన గాంగేయుడు, తన కోర్కె తీర్చడం కోసం చేసిన త్యాగాన్ని శంతనుడు ఎంతగానో

ప్రశంసించాడు.

"కుమారా, నీకు ఒక వరం ప్రసాదిస్తున్నాను. నీకు స్వచ్ఛంద మరణం ప్రసాదిస్తున్నాను. నువ్వు నీ ఇష్టం వచ్చినపుడు మరణించ వచ్చు" అని వరం ఇచ్చాడు.

శంతనుడికి సత్యవతి ద్వారా ఇద్దరు కొడుకులు పుట్టారు. వారు చిత్రాంగదుడు విచిత్ర వీర్యుడు. వారు చిన్న వయసులో ఉండగానే శంతనుడు చనిపోయాడు. భీష్ముడు వారిని పెంచిపెద్ద చేసాడు. చిత్రాంగదుడిని చక్రవర్తిని చేసాడు.

చిత్రాంగదుడు అహంకారి. ఒక సారి చిత్రాంగదుడు ఒక గంధర్వ రాజుతో యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. ఆ యుద్ధం లో చిత్రాంగదుడు చనిపోయాడు. తరువాత విచిత్ర వీర్యుని చక్రవర్తిని చేసాడు భీష్ముడు.

కాశీరాజు తన కుమార్తెలకు స్వయంవరం ప్రకటించాడు. భీష్ముడు తాను ఒక్కడే ఒంటరిగా కాశీ రాజ్యానికి వెళ్లాడు. కాశీరాజు కూతుళ్లను

బలవంతంగా తన రథం మీద ఎక్కించుకొన్నాడు.

"కాశీరాజా, స్వయంవరానికి వచ్చిన రాజులారా, నేను ఈ కన్యలను నా తమ్ముడు విచిత్ర వీర్యునికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడానికి తీసుకు వెళుతున్నాను. మీకు చేతనైతె నన్ను అడ్డగించండి. ఎనిమిది రకాల వివాహ విధులలో, క్షత్రియులకు గాంధర్వము, రాక్షసము తగినవి. పైగా మీ అందరిని జయించి, తీసుకుపోవడం పరమ ధర్మము" అని గర్వంగా పలికాడు.

అక్కడ ఉన్న రాజులు అందరూ భీష్ముని ఎదిరించారు. కాని భీష్ముడు అందరిని జయించాడు. కాని సాల్వుడు అనే రాజు మాత్రం, పట్టు విడవకుండా భీష్ముని వెంబడించాడు. భీష్మునికి సాల్వుని కి ఘోర యుద్ధం జరిగింది. అందులో సాల్వుడు ఓడిపోయాడు. వెనక్కు తిరిగాడు. భీష్ముడు హస్తినాపురానికి వెళ్లాడు.

కాశీరాజు పుత్రికలు అంబ, అంబిక, అంబాలిక అను కన్యలను

విచిత్ర వీర్యునకు ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాడు. అందులో పెద్ద కూతురు అంబ,భీష్ముని తో ఇలా చెప్పింది:

"సాల్వుడి కి నన్ను ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడానికి నా తండ్రి నిశ్చయించాడు. నాకు కూడా సాల్వుడు అంటే ఇష్టమే. కాని మీరు నన్ను బలవంతంగా తీసుకు వచ్చారు. ధర్మం మీరే నిర్ణయించండి" అని పలికింది.

వెంటనే భీష్ముడు అంబను కొందరు బ్రాహ్మణులను తోడు ఇచ్చి, సాల్వుని వద్దకు పంపాడు. అంబిక, అంబాలికలను విచిత్ర వీర్యునికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు.

విచిత్రవీర్యుడు అందమైన తన భార్యలతో కామ భోగాలతో తేలియాడుతున్నాడు. రాచ కార్యాలు మర్చిపోయాడు. విచ్చలవిడిగా కామభోగాలు అనుభవించి అనుభవించి కడకు చనిపోయాడు. ఇప్పుడు రాజ్యం రాజు లేని రాజ్యం అయింది.

ఒక రోజు సత్యవతి భీష్ముని చూచి

"కుమారా, ప్రస్తుతం ఈ భరత సామ్రాజ్యానికి వారసులులేరు. నువ్వు ఒక్కడివే రాజ్యానికి అర్హుడివి. కాబట్టి నువ్వే ఈ రాజ్యానికి చక్రవర్తివి. హాయిగా పెళ్ళి చేసుకొని, సంతానాన్ని కని ఈవంశాన్ని ఉద్ధరించు" అని చెప్పింది.

"అమ్మా నేను ఆజన్మాంతం బ్రహ్మచారిగా ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేసాను. రాజ్యాధికారం ముట్టనని శపథం చేసాను. ఇప్పుడు మీరు ఇలా పలకడం తగునా. నేను మాత్రం నా బ్రహ్మచర్యవ్రతాన్ని విడువను. శంతనుని వంశము వృద్ధి చెందేట్లు నాకు తెలిసిన క్షత్రియ ధర్మాన్ని చెపుతాను వినండి. దీనిని బ్రాహ్మణులతోనూ, ధర్మ విదులతోనూ ఆలోచించి నిర్ణయం చెయ్యండి.

పూర్వము, పరశురాముడు క్షత్రియ లోకాన్ని సమూలంగా నాశనం చేసినపుడు, వారిభార్యలు, ఉత్తమమైన బ్రాహ్మణుల వలన సంతానాన్నికని, క్షత్రియ వంశాలను నిలిపారు.

అదియును కాక, ఉతథ్యుడు, బృహస్పతి

అన్నదమ్ములు. ఉతథ్యుని భార్య మమత. ఆమె గర్భవతి. ఒక రోజు బృహస్పతి సోదరుడైన ఉతథ్యుని ఇంటికి వచ్చాడు. మమతను చూచాడు. దేవర న్యాయాన్ని అనుసరించి మమత తో పొందు కోరాడు. అప్పటికె మమత గర్భంలో ఉన్న బాలుడు దీనిని వ్యతికేరించాడు. ఇదిధర్మ వ్యతిరేకమని పెద్దగా అరిచాడు. బృహస్పతికి కోపం వచ్చింది. ఆ బాలుడని పుట్టు గుడ్డిగా శపించాడు.

ఆ బాలుడే దీర్ఘతముడు. దీర్ఘతముడు గుడ్డి వాడైనా వేద వేదాంగాలు అభ్యసించాడు. ప్రద్వేషిణి అనే కన్యను వివాహ మాడాడు. అతనికి చాలా మంది పుత్రులు కలిగారు. కాని ప్రద్వేషిణికి మాత్రం భర్త మీద ప్రేమ లేదు. అదే విషయం ధీర్గతముడు అడిగాడు.

"భరించే వాడు భర్త. భరింప దగినది భార్య. కాని ఇన్నాళ్ళ నేను నిన్ను భరిస్తున్నాను. ఇంకా ఎంత కాలం భరించాలి. నా చేత కాదు.నువ్వు వేరే చోటికి వెళ్ళ" అని పలికింది ప్రద్వేషిణి.

దీర్ఘత మునికి కోపం వచ్చింది. దీర్ఘత ముడు ఆడ వాళ్లకు ఒక శాప మిచ్చాడు. "భర్త లేని భార్యలు, ఎంతటి వారైనా, అలంకారాలు లేకుండా, తాళి లేకుండా, దయనీయమైన బతుకు బతుకుదురు కాక" అని శాపం ఇచ్చాడు.

ప్రద్వేషిణి కి కూడా కోపం వచ్చింది. తన కొడుకులను పిలిచి "ఈ ముదుసలిని ఎక్కడికైనా తీసుకుపోయి పడిచిపెట్టండి" అని కోరింది.

తల్లి మాట మీద కొడుకులు, ధీర్ఘత ముని తాళ్లతో కట్టి ఒక నదిలో పడవేసారు. దీర్ఘత ముడు వేదాలు వల్లె వేస్తూ నదిలో కొట్టుకుపోతున్నాడు. బలి అనే రాజు ధీర్ఘత ముని చూచాడు. అతని పాండిత్యానికి సంతోషించాడు. కట్లు విప్పి తనతో తన ఇంటికి తీసుకొనివెళ్లాడు.

"మహాత్మా, తమరు ఎవరో నాకు తెలియదు. కాని మీరు ఉత్తమమైనబ్రాహ్మణులు. నాకు సంతానం లేదు. దయచేసి నాకు సంతానం ప్రసాదించండి" అని కోరాడు. తన భార్య అయిన సుధేష్ణ ను దీర్ఘత ముని వద్దకు

వెళ్ళమన్నాడు.

సుధేష్ణకు దీర్ఘతముని చూస్తే రోత కలిగింది. అందుకని తన మాదిరే ఉన్న తన దాసీని అలంకరించి దీర్ఘతముని వద్దకు పంపింది. దీర్ఘతముని వలన ఆ దాసీ దానికి పదకొండు మంది కొడుకులు పుట్టారు.

బలి వారిని చూచి "మహాత్మా, వీరు నా కొడుకులేనా?" అని అడిగాడు.

"కాదు మహారాజా. వీరు నీ వంశంలో పుట్టిన వారు కాదు. దాసీ పుత్రులు" అని చెప్పాడు.

బలి మరల తన భార్య సుధేష్ణను దీర్ఘతముని వద్దకు పంపాడు. చేసేది లేక వెళ్ళింది. వారికి అంగరాజు అనే కొడుకు పుట్టాడు.

కాబట్టి, విధిలేని పరిస్తితుల్లో ఉత్తమ బ్రాహ్మణుల వలన సంతానం పొందటం అనాదిగా వస్తున్న ఆచారం. ఇది ధర్మ విరుద్ధము కాదు. అందుకని మనము ఇప్పుడు

ఒక ఉత్తమమైన బ్రాహ్మణుని తీసుకు రావాలి. అతను ఈ కురు వంశాన్ని ఉద్ధరిస్తాడు" అని పలికాడు భీష్ముడు.

ఇది అంతా విన్న సత్యవతి కి ఒక ఆలోచన వచ్చింది. తను కన్యగా ఉండగా పరాశరుని వలన పుట్టిన వ్యాసుడు గుర్తుకు వచ్చాడు. వెంటనే ఈ విషయం భీష్మునికి చెప్పింది.

"కుమారా, వ్యాసుడు సమస్త ధర్మాలు తెలిసిన వాడు. గొప్ప తపస్వి. ఆయన వలన నీ తమ్ముడి భార్యలకు సంతానం కలుగుతుంది" అని చెప్పింది. వెంటనే మనసారా తన కుమారుడైన వ్యాసుని ప్రార్ధించింది. వ్యాసుడు తల్లి ముందు ప్రత్యక్ష్యం అయ్యాడు. చాలా రోజుల తర్వాత వచ్చిన కొడుకును చూచి ఆనందించింది సత్యవతి. వ్యాసుడు తల్లికి నమస్కరించాడు. భీష్ముడు వ్యాసుని సత్కరించాడు.

సత్యవతి కుమారుని చూచి "కుమారా, ఈ రాజ్యానికంతా వారసుడైన ఈ భీష్ముడు తన భీషణ ప్రతిజ్ఞతో, వివాహానికి, రాజ్యాధికారానికి దూరం అయ్యాడు. నాకు వేరే కుమారులు లేకపోవడం వల్ల ఈ

వంశం ఇంతటితో ఆగి పోయే ప్రమాదం ఉంది. ధర్మ సమ్మతమైన దేవర న్యాయమున, నీ తమ్ముని భార్యలయందు సంతానము పొందుము." అని చెప్పింది సత్యవతి.

"అమ్మా నీవు ఆజ్ఞాపించినట్లే చేస్తాను" అని అన్నాడు వ్యాసుడు.

"దేవర న్యాయ మనగా, ఎవ్వరైనా ఒక మహా రాజుకు సంతానము లేనపుడు గాని, సంతాన హీనుడిగా మరణించినపుడు గాని, ఆ మహా రాజు భార్య, ఒక వేద విదుడు, పుణ్య చరితుడు, సద్గుణ సంపన్నుడు అయిన బ్రాహ్మణుని తో సంగమించి సంతానమును పొందుట).

సత్యవతి తన పెద్ద కోడలు అంబికను ఆ రోజు రాత్రి వ్యాసుని వద్దకు పంపింది. వ్యాసుడు వచ్చాడు. సన్నగా,నల్లగా పొడుగ్గా, జడలతో వికృతంగా ఉన్న వ్యాసుని చూచిభయంతో కళ్లు మూసుకుంది అంబిక. వ్యాసుడు ఆమెకు పుత్ర దానం చేసాడు. అంబికకు మహా బల పరాక్రమవంతుడైన కొడుకు పుట్టాడు కాని సంగమ కాలంలో ఆమె కళ్లు మూసుకున్నందున గుడ్డివాడుగా పుట్టాడు. అతనే ధృతరాష్ట్రుడు.

సత్యవతి తన రెండవ కోడలు అంబాలికను వ్యాసుని వద్దకు పంపింది. వ్యాసుడు రాగానే, అంబాలిక భయంతో వణికిపోయింది. తెల్లగా పాలిపోయింది. అందుకని ఆమెకు, మహా పరాక్రమవంతుడు, గుణవంతుడు, వంశకర్త అయిన కొడుకు పుట్టాడు. కాని సంగమకాలంలో ఆమె పాలిపోయినట్టు అయినందున, ఆ కొడుకు పాండు వర్ణం అంటే తెల్లని వర్ణం తో పుట్టాడు. అతనే పాండు రాజు.

కాని అంబాలికకు గుడ్డి వాడైన కొడుకు పుట్టినందుకు దుఃఖించింది సత్యవతి . మరొక కుమారుడి ని ప్రసాదించమని వ్యాసుడిని కోరింది. దానికి వ్యాసుడు సమ్మతించాడు. మరొక రూప వంతుడైన పుత్రుని ప్రసాదిస్తాను అన్నాడు.

వెంటనే సత్యవతి పెద్ద కోడలు అంబాలికను మరల వ్యాసుని వద్దకు వెళ్లమని కోరింది. కాని అంబాలికకు వ్యాసుని వద్దకు వెళ్లి సంగమించడం ఇష్టం లేదు. కాని అత్తగారి మాట కాదనలేక, తన దాసీ దానికి తన మాదిరి అలంకరణ చేసి వ్యాసుని వద్దకు పంపింది.

ఆమె దాసీ కాబట్టి ఆమె వ్యాసుని చూచి భయపడలేదు, అసహ్యించుకోలేదు. హాయిగా వ్యాసునితో కామక్రీడలలో తేలియాడింది. కాబట్టి ఆమెకు, మాండవ్య మహాముని శాపం కారణంగా యమధర్మ రాజు, ఆ దాసీ గర్భంలో ధర్మ విదుడు, సర్వ లక్షణ సంపన్నుడైన విదురుడుగా జన్మించాడు.

ఇప్పుడు జనమేజయునకు ఒక సందేహం వచ్చింది.

"వైశంపాయన మునీంద్రా, యమధర్మ రాజుకు మాండవ్య మహార్షి శాపం ఎందుకు ఇచ్చాడు" అని అడిగాడు.

దానికి వైశంపాయనుడు ఇలా చెప్ప సాగాడు. మాండవ్యుడు అనే మహాఋషి ఉండేవాడు. ఆయన ఊరి వెలుపల ఒక ఆశ్రమం కట్టుకొని, ప్రశాంతంగా తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఒక రోజు కొందరు దొంగలు రాజు గారి ధనాన్ని దొంగిలించి, సైనికులు వెంటపడగా పరుగెత్తుకుంటూ అటుగా వచ్చారు. అక్కడ ఉన్న

ఆశ్రమం చూచి అందులో దాక్కున్నారు. సైనికులు వచ్చి మాండవ్యుని చూచి "అయ్యా, ఇటుగా ఎవరన్నా దొంగలు వచ్చారా" అని అడిగారు. మౌన వ్రతంలో ఉన్న మాండవ్యుడు జవాబు చెప్పలేదు.

సైనికులు ఆశ్రమంలో ప్రవేశించి, అక్కడ దాక్కున్న దొంగలను పట్టుకున్నారు. మాండవ్య మహా మునికి కూడా దొంగలతో సంబంధం ఉందని అనుమానించి దొంగలతో సహా మాండవ్య మహా మునిని పట్టి బంధించి రాజు గారి ముందు నిలబెట్టారు.

రాజు గారు ఆ దొంగలకు మరణ శిక్ష విధించారు. సహాయం చేసినట్లు అనుమానిస్తున్న మాండవ్యునికి ఇనప శూలం మీద కూర్చోబెట్టమని శిక్ష విధించాడు. కాని మాండవ్యుడు ఆ శిక్షకు భయపడక, తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు.

ఒక రోజు రాత్రి కొంత మంది మహా రుషులు పక్షుల రూపంలో వచ్చి మాండవ్యుని చూచి "ఓ మహర్షీ, మహానుభావుడైన నీకు ఈ శిక్ష వేసిన వారు ఎవ్వరు?" అని అడిగారు.

దానికి మాండవ్యుడు నవ్వి "నా పూర్వ జన్మ పాప ఫలాన్ని అనుభవిస్తున్నాను. దీనికి ఒకరిని నిందించ పనిలేదు" అన్నాడు.

ఈ విషయం అక్కడ కాపలా ఉన్న భటులు విని రాజుకు చెప్పారు. రాజు గారు వెంటనే అక్కడకు వచ్చి, మాండవ్యుని కిందికి దించమని ఆజ్ఞాపించాడు. కాని ఆ శూలం అతని శరీరం నుండి వెలుపలికి రాలేదు. అక్కడికి దానిని నరికించాడు. శూలంలో కొంత భాగం శరీరంలో మిగిలిపోయినందున మాండవ్య మహా మునికి "అణి మాండవ్యుడు" అనే పేరుతో ప్రసిద్ధి చెందాడు.
తరువాత ఆ మాండవ్యుడు యమ పురికి వెళ్లాడు.

"యమధర్మ రాజా, మహా రాజు నాకు అంతటి శిక్ష వెయ్యడానికి నేనేమి తప్పు చేసాను?" అని అడిగాడు.

" మహా మునీ నువ్వు నీ చిన్నతనంలో తూనీగలను పట్టుకొని చిన్న చిన్న మేకులకు గుచ్చి ఆనందించావు. అందుకని ఆ ఫలం ఇప్పుడు అనుభవించావు"

అని అన్నాడు యముడు. దానికి మాండవ్యునికి కోపం వచ్చింది.

"యమ ధర్మ రాజా, పిల్లలు 14 ఏళ్ళు వచ్చేవరకు బాలురు అని పిలవబడతారు. ఆ వయసులో ఏదీ తెలిసి చెయ్యరు. కాబట్టి ఈ రోజు మొదలు 14 ఏళ్ల లోపు పిల్లలు ఏమీ చేసినా అది తప్పు కాదు. పెద్దగా పాపం కాదు. కాని 14 ఏళ్ల లోపు పిల్లలకు ఎవరన్న అపకారం చేస్తే అది పెద్ద తప్పు అవుతుంది" అని నిర్ణయం చేసాడు. (ఈ చట్టం ఈ నాటికీ "Juvenile Act" గా అమలులో ఉంది).

"కాని యమధర్మ రాజా, నేను బాల్యంలో చేసిన చిన్న పాటి తప్పుకు నాకు ఇంత పెద్ద శిక్ష విధించావు. కాబట్టి నువ్వు శూద్ర యోని యందు జన్మించు" అని శాపం పెట్టాడు. అందుకని యమధర్మ రాజు వ్యాసుడి వలన, దాసీ దాని గర్భం లో నుండి విదురుడు గా జన్మించాడు." అని వైశంపాయనుడు జనమేజయునకు వివరించాడు.

(మహాభారతము—ఆదిపర్వము—చతుర్థాశ్వాసము (fourth chapter) సమాప్తము.)